

04 ianuarie 2023, nr. 12/18
la nr. 12-7/104-2537 din 28.12.2022

Dnei Maia BĂNĂRESCU
Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

Stimată Doamnă Bănărescu,

Ministerul Muncii și Protecției Sociale în calitate de autoritate centrală în domeniul protecției drepturilor copilului, Vă prezintă, în limita competențelor funcționale, informația privind protecția și asistența necesară copiilor aflați în situație de stradă.

Cu privire la politicile publice în vederea oferirii protecției și asistenței copiilor aflați în situație de stradă, Ministerul Muncii și Protecției Sociale ține să sublinieze *Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți* care la art. 8 prevede situațiile în care un copil se află în risc:

- a) copiii sunt supuși violenței;
- b) copiii sunt neglijați;
- c) ***copiii practică vagabondajul, cerșitul, prostituția;***
- d) copiii sunt lipsiți de îngrijire și supraveghere din partea părinților din cauza absenței acestora de la domiciliu din motive necunoscute;
- e) părinții copiilor au decedat;
- f) ***copiii trăiesc în stradă, au fugit ori au fost alungați de acasă;***
- g) ***părinții copiilor refuză să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului;***
- h) ***copiii au fost abandonați de părinți.***

Astfel, categoria copiilor în situație de stradă se regăsește în categoria copiilor aflați în situație de risc, drepturile cărora sunt asigurate prin Legea prenotată.

În acest sens, menționăm că autoritatea tutelară este obligată să se autosesizeze și/sau să asigure recepționarea și înregistrarea sesizărilor cu privire la copiii aflați în situațiile expuse mai sus.

Concomitent, menționăm și despre prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime, potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, care vizează angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept, care trebuie să coopereze în vederea prevenirii violenței, neglijării, exploatării, traficului de copii, precum și combaterii acestora prin*

intermediul serviciilor de asistență socială, educaționale, de ordine publică și medicale.

Totodată, Ministerul Muncii și Protecției Sociale atrage atenția asupra faptului ca, autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea asigură dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale, în funcție de necesitățile identificate ale populației din teritoriul administrat, fie autonom, fie în comun cu alte autorități ale administrației publice locale, precum și în colaborare cu agenții economici, patronatele, sindicatele din teritoriu și cu asociațiile obștești din țară și din străinătate, iar autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi contribuie la dezvoltarea și prestarea serviciilor sociale din teritoriu administrat și aprobă, în conformitate cu legislația, resursele financiare necesare în conformitate cu *Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale*.

În acest context, autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea trebuie să dezvolte servicii, inclusiv și pentru copii în situație de stradă, în cazul în care se impune necesitatea.

De asemenea, reiterăm că, la data de 1 iunie 2022 prin Hotărârea Guvernului nr. 347/2022 a fost aprobat **Programul Național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026**. Astfel, obiectivele generale ale Programului național propun o altă abordare a procesului de stabilire a priorităților de dezvoltare a sistemului de protecție a copilului – una bazată pe impact prin evidențe, instituții puternice, societate informată și activă, precum și prin capacități consolidate de reacție eficientă. Această abordare pune în centrul schimbării copilul și interesul lui superior, pornind de la lecțiile învățate care indică necesitatea ajustării rapide a cadrului normativ, ceea ce ar facilita reacția promptă a sistemului la nevoile copilului și susținerea lui în depășirea situațiilor de criză.

Astfel, Programul național conține și un Plan de acțiuni, care prin acțiunile 41, 52 și 53 se propune să fie dezvoltate și implementate programe și servicii de reabilitare și consiliere pentru copii și părinții care fac abuz de alcool, droguri și alte substanțe nocive (ex. Centrul de reabilitare și tratament pentru copiii consumatori de alcool, droguri și/sau alte substanțe nocive).

Subsidiar, menționăm și *Hotărârea Guvernului nr. 143/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*, obiectivele mecanismului respectiv sînt: 1) consolidarea intervenției angajaților serviciilor universale pentru satisfacerea necesităților copilului; 2) asigurarea abordării holistice în observarea și înlăturarea semnelor de îngrijorare în scopul îmbunătățirii bunăstării copilului; 3) reducerea necesității intervențiilor de protecție prin acțiuni de prevenire primară; 4) valorificarea potențialului familiei în creșterea și dezvoltarea copilului.

În acest sens, vă aducem la cunoștință că la data de 25 noiembrie 2022 a fost semnat Ordinul comun¹ al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Sănătății, prin care au fost aprobate instrumentul de lucru și anume:

- Fișa de observare a bunăstării copilului;
- Fișa de evaluare a bunăstării copilului;

¹ https://social.gov.md/wp-content/uploads/2022/12/Ordin-comun-MMPS_MS_MEC_privind-aprobarea-Fiselor-de-observare-evaluare-si-planificare_96_1006_1158-din-25.11.2022.pdf

- Fișa de planificare a acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.

Atragem atenția că, Instrucțiunile respective vizează modul de intervenție și cooperare a angajaților care activează în domeniile educației, ocrotirii sănătății, asistenței sociale și ordinii publice pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.

Subsidiar, cu referire la serviciile destinate copiilor în situație de stradă, menționăm despre existența Centrului de plasament temporar pentru copii separați de părinți din mun. Soroca, care este o instituție publică de asistență socială fondată de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale și gestionată de către Agenția Națională de Asistență Socială, care prestează pentru o perioadă determinată, servicii sociale cu specializare înaltă destinate copiilor separați de părinți, inclusiv copiilor în situație de stradă (*Regulamentul de activitate a Centrului a fost aprobat la data de 03.01.2020 prin Ordinul ministrului sănătății, muncii și protecției sociale nr. 05*)².

Scopul Serviciului este protecția temporară a copilului separat de părinți și (re)integrarea familială și/sau incluziunea comunitară și socială, inclusiv a copilului cu probleme emoționale complexe, reabilitarea lui emoțională, corijarea comportamentală și (re)integrarea socială, familială și educațională.

Beneficiarii Centrului sunt copii separați de părinți, inclusiv copiii victime a violenței, neglijării, exploatării și traficului și, după caz, copiii cu dizabilități accentuate și medii, cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani cu probleme emoționale complexe (*tulburări de anxietate, tulburări afective, tulburări de comportament, tulburări de personalitate, tulburări rezultate în urma abuzului de substanțe psihoactive (droguri, alcool)*), cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani, care nu pot fi plasați în familia biologică/extinsă sau în alte servicii sociale.

Concomitent, atragem atenția asupra *Hotărârii Guvernului nr. 708/2019 pentru aprobarea Regulamentului - cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/ martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate*. Reiterăm că, la 21 martie 2022 în mun. Bălți a fost deschis primul Centru regional de asistență integrată a copiilor victimelor/martori ai infracțiunilor. La solicitare, în cadrul Centrului sânt acordate următoarele tipuri de servicii de asistență specializată: 1) audiere în condiții speciale; 2) examinare medico-legală; 3) **evaluare psihologică**. Adițional, în funcție de necesitățile copilului, în cadrul Centrului sânt acordate următoarele tipuri de servicii de asistență specializată complementară: 1) asistență pentru asigurarea protecției copilului în situație de risc; 2) **asistență psihologică în criză**; 3) informarea prealabilă a copilului despre audiere în condiții speciale; 4) examinare medicală; 5) asistență juridică.

Cu referire la numărul copiilor în situație de stradă menționăm că anual Ministerul Muncii și Protecției Sociale elaborează Raportul statistic CER 103 „Copii în situație de risc și copii separați de părinți”³ și Raportul în baza *Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime, potențiale victime ale violenței, neglijării,*

² https://social.gov.md/wp-content/uploads/2022/02/Ordin-nr.-05_2020_Regulament-de-activitate-Centrul-de-plasament-Soroca.pdf

³ https://social.gov.md/wp-content/uploads/2022/10/Raport-CER-103_Copii-aflati-in-situatie-de-risc-si-copii-separati-de-parinti_-pentru-2021c-1.pdf

exploatării și traficului, care include, inclusiv date privind numărul copiilor care practică vagabondajul, cerșitul și prostituția și copiii care trăiesc în stradă, au fugit sau au fost alungați de acasă.

Astfel, conform datelor Ministerului în anul 2021 au fost identificați 72 de copii care practică vagabondajul, cerșitul și prostituția: 55 copii din mediul urban și 17 copii din mediul rural; dintre care 21 fete și 51 băieți; 50 de copii au vârsta cuprinsă între 7 și 15 ani și 22 de copii cu vârsta între 16 și 17 ani. Subsidiar, au fost identificați 26 de copii care trăiesc în stradă, au fugit sau au fost alungați de acasă: 11 copii din mediul urban și 15 copii din mediul rural; dintre care 8 fete și 18 băieți; 14 copii au vârsta cuprinsă între 7 și 15 ani și 12 copii cu vârsta între 16 și 17 ani.

Totodată, subliniem că, la data de 29 iunie 2022 *prin Hotărârea Guvernului nr. 446 a fost aprobat Conceptul Sistemului informațional în domeniul protecției copilului*, care va reprezenta o soluție informatică pentru managementul de caz al copiilor aflați în evidența autorităților competente și urmărirea serviciilor sociale prestate copiilor sau a formelor de protecție identificate pentru copii, după caz.

Adițional, printre alte măsuri/acțiuni întreprinse de Minister menționăm că, în scopul asigurării protecției drepturilor copilului, inclusiv a copilului în situație de stradă, pe agenda Ministerului Muncii și Protecției Sociale sunt setate mai multe obiective/măsuri. Aceste obiective derivă fie din unele documente de politici în proces de elaborare, fie din măsurile operaționale stabilite la nivel de instituție (grupuri de lucru, vizite de studiu, cooperarea cu societatea civilă etc.).

Concomitent, reiterăm că, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a semnat un Memorandum de înțelegere cu Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), care are drept scop consolidarea sistemului de protecție a copilului din Republica Moldova, prin susținerea directă a copiilor și familiilor cu copii. Prin urmare, în cadrul proiectului respectiv se asigură, inclusiv și susținerea financiară pentru copii aflați în serviciile de plasament de tip familial „Asistență parentală profesionistă” și “Casă de copii de tip familial”, care vor beneficia de supliment financiar în mărime de 675 lei per copil și 877 lei per copil cu dizabilitate. Totodată, pentru asistenții parentali profesioniști și părinții educatori, care au copii în plasament se acordă un suport financiar adițional în cuantum de 1642 lei brut.

În contextul celor spuse, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, subliniază că principiul fundamental ce vizează respectarea interesului superior al copilului se află la baza tuturor acțiunilor orientate spre protecția copilului, iar prin intermediul *Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026* sunt prevăzute o serie de acțiuni care vor conduce la ajustarea și îmbunătățirea respectării drepturilor copilului în Republica Moldova, în conformitate cu standardele internaționale, inclusiv a copiilor în situație de stradă.

Cu respect,

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA